

ECONOMIA ȚĂRII OAȘULUI

V. SURD, CS. KOVACS, AL. M. IMBROANE, AL. PĂCURAR, L. NICOARĂ*

ABSTRACT. — **The Economy of Oaş District (1985).** The District of Oaş, placed in the north-western part of Romania, has an economy based on agriculture, which is also represented by the division village-city, the main percentage being held by the farmer category (79,5%). The structure of land use is complicated, the cultivated area and the pastures having the same percentage. This situation allows the linking between the vegetal production (the cereals prevail) and the animal production, the latter still having a poor percentage in the whole agricultural production. The industry has a great concentration in the town of Negrești-Oaş (83,2% of the industrial production), followed by Turț (5,7) and Bixad (5,2%).

1. Populația și teritoriul agricol. Privită prin prisma raportului demografic rural-urban, ponderea dominantă revine primei categorii cu 79,5%. În consecință este firesc ca economia agricolă să aibă rolul principal în economia de ansamblu a regiunii. Suprafața totală este de 881 km², revinând o densitate de 87,4 loc./km², valoare apropiată mediei pe județ (92,8) și celei pe țară (97). Populația regiunii este de 76 983 locuitori. Pe unități administrative de rangul comunelor situația densității demografice se prezintă în felul următor:

Tabel 1

Densitatea populației

Nr. crt.	Unitatea administrativă	Densitatea populației (loc./km ²)	Nr. crt.	Unitatea administrativă	Densitatea populației (loc./km ²)
1.	Vama	74,3	8.	Gherța Mică	85,5
2.	Certeze	58,6	9.	Turț	93,8
3.	Orașu-Nou	72,3	10.	Turulung	84,4
4.	Bixad	100,6	11.	Bătarci	74,2
5.	Călinești	119,2	12.	Tarna mare	83,0
6.	Tîrșoț	102,3	13.	Negrești-Oaş	121,2
7.	Călmărzana	66,7			
Total regiune:					87,4

Se constată o grupare a densităților maxime spre zona centrală a depresiunii și o reducere destul de sensibilă spre ariile periferice. Faptul poate fi explicat prin poziția periferică a măgurilor vulcanice cu predominanța accesului dificil, dublat de proximitatea frontierei de stat cu Ucraina. În

* Universitatea „Babeș-Bolyai”, Geografie, 3400 Cluj-Napoca, România.

schimb desfășurarea suprafețelor plane în centrul depresiunii oferă condiții de plasare a vetrelor și de habitat dintre cele mai favorabile.

Suprafața agricolă a regiunii este de 47 746 ha (54,2%), inferioară mediei pe județ (74,4%) și celei pe țară (63%). Ponderea arabilului din total agricol este inferioară situației la nivel de județ (75,2%) precum și celei la nivel național (66,2%).

Densitatea fiziologică sau agrară relevă următorul tablou, la nivel general și la nivelul unităților administrative :

Tabelul 2

Densitatea agrară (fiziologică)

Nr. crt.	Unitatea administrativă	Densitatea agrară (loc./km ²)
1.	Negrești-Oaş	234,9
2.	Vama	181,2
3.	Certeze	181,5
4.	Oraşu-Nou	130,0
5.	Bixad	164,7
6.	Călineşti	145,7
7.	Tîrşoţ	134,6
8.	Cămărzana	179,8
9.	Gherţa Mică	160,6
10.	Turţ	164,1
11.	Turulung	99,5
12.	Bătarci	135,8
13.	Tarna Mare	166,0
Total:		166,0

Aceste valori pun în evidență mai expresiv „presiunea demografică” asupra spațiului agricol, avînd valori superioare mediei pe județ (128,2) și celei la nivel național (150,9).

2. Structura utilizării terenurilor pe unități administrative și pe zonă.

Pe ansamblul regiunii terenul agricol dispune de 47 746 ha, revenindu-i 54,2% din suprafața totală. În cadrul agricolului, arabilului îi revin 24 913 ha (52,2%), pășunilor și fînețelor naturale 20 593 ha (43,13%), livezilor 1 799 ha (3,75%), iar viilor 441 ha (0,92%). Pădurile ocupă o suprafață de 30 452 ha (34,56% din suprafața totală), ponderea dominantă avînd-o gorunetele și făgetele.

Categoria „alte unități” însumează 9 908 ha (11,24% din suprafața totală) valoare superioară mediei la nivel național (8%).

Distribuția ponderii agricolului pe unități administrative relevă diferențieri destul de mari. Astfel, la limita superioară se situează comuna Turulung (84,4%), fapt explicabil, ea avînd cea mai mare parte a teritoriului în arealul de cîmpie. Urmează comuna Călineşti-Oaş (81,8%) și

Tabelul 3

Modul de utilizare a terenurilor în Țara Oașului

Unitatea administrativă	Suprafața totală (ha)	Suprafața agricolă		Fondul forestier		Alte terenuri	
		ha	%	ha	%	ha	%
Negrești-Oaș	13 051	6735	51,6	5664	43,4	652	5,0
Vama	5 149	2111	41,0	2703	52,5	335	6,5
Certeze	10 132	3274	36,7	5832	57,6	1026	5,7
Orașu-Nou	10 614	5645	53,2	3563	33,6	1406	13,2
Bixad	7 733	4725	61,1	2255	29,1	753	9,8
Călinești-Oaș	4 202	3488	81,8	337	8,0	427	10,2
Tîrșoț	3 244	2466	76,0	659	20,3	119	13,7
Cămărzana	4 896	1816	37,0	1816	37,0	1264	26,0
Gherța Mică	3 880	2066	53,2	975	25,1	839	21,7
Turț	8 222	4700	57,2	2192	26,6	1330	16,2
Turulung	5 723	4855	84,8	2544	4,4	614	10,8
Bătarci	6 123	3344	54,6	2223	36,3	556	7,3
Tarna Mare	5 137	2571	50,0	1979	38,5	587	11,5
TOTAL	88.106	47746	54,2	30452	34,56	9908	11,24

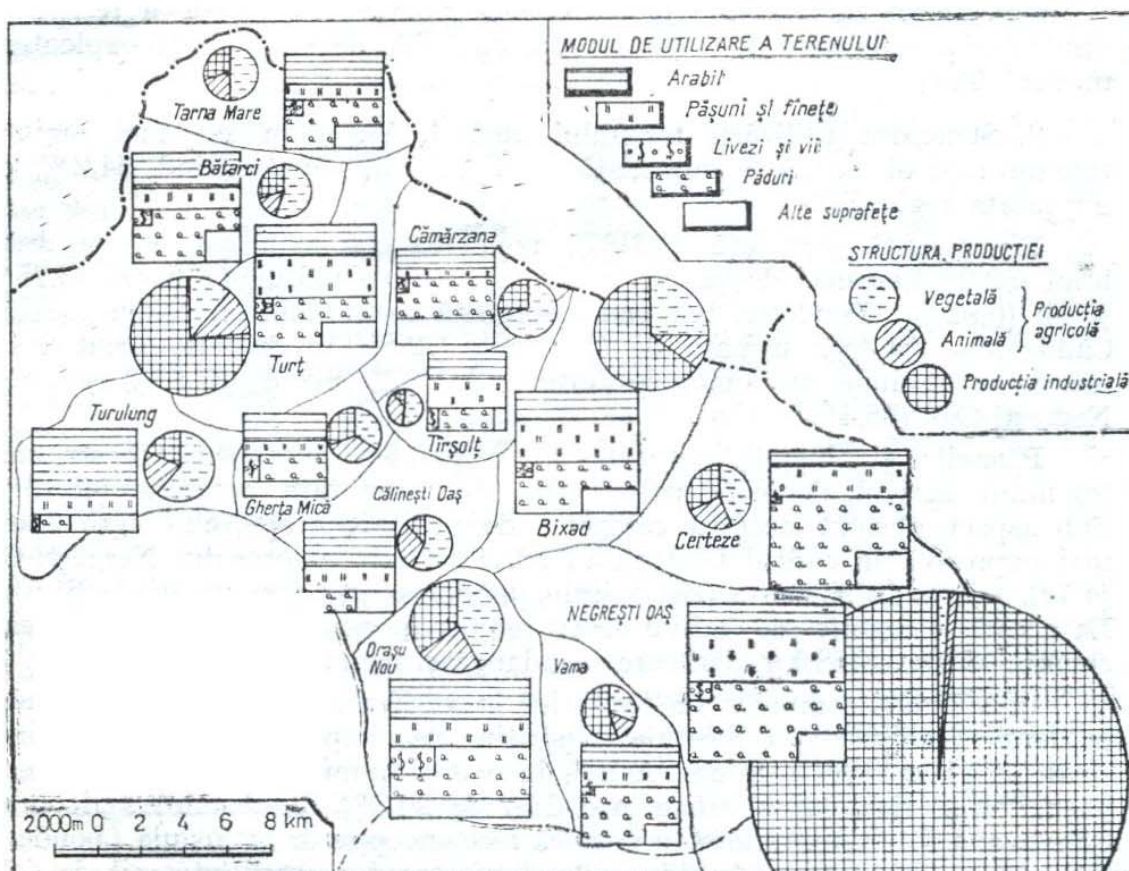

Fig. 1. Țara Oașului. Modul de utilizare a terenurilor și structura producției.

Țirșoț (74%). Cu valori sub media pe regiune (54,2%) se înscriu comuncle Certeze (36,7%) și Cămărzana (37%). În rest, valorile oscilează în limite foarte apropiate de media regiunii.

Fondul forestier depășește ca pondere valoarea medie la nivel național (27%), avînd o distribuție mai unitară și continuă spre periferia nordică a Țării Oașului. Cea mai importantă pondere o deține fondul forestier în structura utilităților, în cadrul comunei Certeze (57,6%), Vama (52,5%) și a teritoriului administrativ al orașului Negrești-Oaș (43,4%). Ponderi reduse mult sub media regiunii și a celei la nivel național, sînt în cazul comunelor Turulung (4,4%) și Călinești (8%). În aceste două cazuri suprafața agricolă la nivel de comună depășește 80%.

Categoria de terenuri — alte utilități — este deosebit de expresivă, atît ca pondere (11,24%) cît și ca valoare absolută (9 908 ha). În cea mai mare parte această categorie include spațiile construite precum și suprafața acvatică a lacului de acumulare Călinești. Surprinde oarecum faptul că această categorie de terenuri are ponderea cea mai redusă în cazul orașului Negrești-Oaș (5%) și se ridică la valori peste limita medie la Cămărzana (26%) și Gherța Mică (21,7%). Referindu-se la valorile ridicate, în primul caz este vorba de o ocupare extensivă a spațiului la modul general, dublată de o pondere însemnată a terenului impropriu utilizărilor agricole și forestiere iar în cel de-al doilea caz de ponderea ridicată a terenurilor înmlăștinite și în parte a celor ocupate cu halde de steril de la exploatarea minieră Turț.

3. Structura utilizării terenului agricol. Așa cum s-a mai amintit, terenul agricol ocupă o suprafață de 47 746 ha, reprezentînd 54,2% din suprafața regiunii.

Din această suprafață (100%), ponderea cea mai mare revine arabilului (52,2%), urmat de pășuni și fînețe naturale (43,13%), livezi (3,75%) și vii (0,92%). Ponderea cea mai însemnată a arabilului îi revine comunei Cămărzana (81,4%) urmată de Turulung (72,8). În schimb, ponderi sub media pe regiune au comunele Certeze (30,9%), Bixad (37,5%) și orașul Negrești-Oaș (35,4%).

Pășunile și fînețele naturale au o pondere însemnată în structura terenului agricol, depășind peste 40% din suprafața acestuia (43,13%). Sub aspect absolut această categorie de utilizare a spațiului agricol este mai expresivă în cadrul teritoriului administrativ al orașului Negrești-Oaș (4 141 ha), unde și sub aspect relativ ponderea este semnificativă (61,5%). La această categorie de utilitate, cu valoarea cea mai mare se situează comuna Certeze (68,1%), la care se adaugă și comuna Bixad (60,2%).

În schimb, comunele cu teritoriul la periferia sudică a țării Oașului cu largă desfășurare a acestuia în spațiul de cîmpie, au valori mult inferioare celei la nivel regional. Astfel, în cadrul comunei Turulung ponderea pășunilor și fînețelor naturale este doar de 26,3% din totalul agricolului. Cămărzana — în extremitatea nordică face excepție de la regulă, ponderea ridicată a arabilului realizîndu-se în detrimentul acestei categorii de folosință.

Livezile ocupă 1 799 ha, cele mai extinse fiind ale comunei Orașu-Nou (548 ha), care în majoritate sînt exploatate pe baze intensive. În structura terenului agricol dețin la nivelul regiunii 3,75%, cu ponderi la nivelul unităților administrative ce oscilează de la 9,7% (Orașu-Nou), la 0,4% în cazul comunelor Certeze și Turulung.

Suprafețele ocupate cu viță de vie însumează 441 ha (0,92% din totalul suprafeței agricole). Ponderea cea mai redusă se întâlnește în cadrul Depresiunii Oășului și în cadrul unităților administrative grefate pe valea Lechincioarei (Tîrșoț, Cămărzana) și Valea Rea (Bixad, Certeze). Dețin ponderi de peste 2% la Gherța Mică (2,8%) și Tarna Mare (2,2%). Ca valoare absolută suprafețele cele mai extinse se întîlnesc în perimetrul administrativ al comunei Orașu-Nou (75 ha).

Pe ansamblu modul de utilizare a terenului agricol reflectă condițiile naturale ale regiunii și, într-o oarecare măsură, tradițiile în ocuparea și valorificarea spațiului agrar.

Tabelul 4

Modul de utilizare a terenului agricol

Unitatea administrativă	Supraf. agric. (ha)		Supraf. arabilă		Pășuni și finețe		Livezi		Vii	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Negrești-Oaș	6 735	2385	35,4	4141	61,5	200	3,0	9	0,1	
Vama	2 111	1008	47,8	1039	49,2	43	2,0	21	1,0	
Certeze	3 274	1013	30,9	2231	68,1	11	0,4	19	0,6	
Orașu Nou	5 645	2906	51,5	2116	37,5	548	9,7	75	1,3	
Bixad	4 725	1770	37,5	2845	60,2	87	1,8	23	0,7	
Călinești-Oaș	3 438	2144	62,4	1127	32,8	133	3,8	34	1,0	
Tîrșoț	2 466	1108	44,9	1248	50,6	108	4,3	2	0,2	
Cămărzana	1 816	1479	81,4	299	16,5	29	1,6	9	0,5	
Gherța Mică	2 066	1225	59,3	650	31,5	132	6,4	59	2,8	
Turț	4 700	2641	56,2	1674	35,6	339	7,2	46	1,0	
Turulung	4 855	3533	72,8	1277	26,3	20	0,4	25	0,5	
Bătarci	3 344	2036	60,9	1179	35,2	63	1,9	66	2,0	
Tarna Mare	2 571	1665	64,7	767	29,8	86	3,3	53	2,2	
TOTAL:	47 746	24913	52,2	20593	43,1	1799	3,75	441	0,9	

4. Structura utilizării terenului cultivat și producția agricolă vegetală.

Suprafața cultivată la nivelul anului 1987 a fost pe întreaga regiune de 20 593 ha, ceea ce reprezintă 82,5% din suprafața terenului arabil. Pe ansamblu ponderea cea mai ridicată în structura terenului cultivat o dețin cerealele cu 84,5%, dintre care se detașează cultura porumbului cu 55,5% urmată de cea a grîului și secarei (28,7%) și la distanță considerabilă orzul și orzoaica cu 0,2%. Urmează apoi ca pondere plantele textile (în și cînepă) cu 7,2% și apoi cultura plantelor furajere cu 4,2%.

Ponderea culturii cartofului în ansamblul suprafeței cultivate este de 2,9%, urmat de floarea-soarelui (0,9%) și legume (0,7%). Pe unități administrative culturile cerealiere dețin ponderi de peste 90% la Bixad

și Cămărzana, iar la limita inferioară se situează Gherța Mică cu 68,6%. În rest, toate unitățile administrative se înscriu cu valori de peste 75% în privința ponderii cerealelor în structura terenului cultivat. Porumbul domină, cu excepția comunelor Turț și Gherța Mică unde este depășit în cultură de grâu (50,8%, respectiv 39,7%).

Rezultă că deși ne situăm într-o regiune cu caractere mai mult montane, cerealele joacă rolul principal în cadrul economiei agricole vegetale. Pretabilitatea lor în cultură este dictată de fertilitatea naturală a solurilor dezvoltate pe roci vulcanice și condiții climatice de adăpost, cu influențe vestice.

În privința volumului producției agricole se constată aceeași ierarhie, porumbul deținând primul loc cu 51 357 tone, urmat de cartof cu 14 108 tone, la care se adaugă apoi grâul și secara cu 11 856 tone. Desigur ponderea ridicată a cartofului și plasarea lui pe locul al doilea ca și masă a producției, trebuie pusă pe seama greutății specifice mai mari a acestui aliment cu conținut ridicat de apă.

În privința producției la hectar, la porumb oscilațiile valorice sînt destul de expresive (3 030 kg/ha la Negrești-Oaș și 5 349 kg/ha la Certeze), pe ansamblu producția medie de porumb la ha fiind de 4 481 kg, apropiată de media la nivel național la acea dată (1985—4 919 kg/ha).

La grâu și la secară oscilațiile valorice ale producției la hectar pe unități administrative sînt și ele destul de expresive (1 302 kg/ha la Tarna Mare, respectiv 3 400 kg/ha la Cămărzana și Certeze). Producția medie la hectar pe ansamblul regiunii este de 2 002 kg, apropiată celei la nivel național (2 384 kg/ha în 1985. De menționat faptul că producțiile medii la hectar la foarea-soarelui, cartofi și sfeclă sînt superioare mediei la nivel național. Astfel, la foarea-soarelui se înregistrează 2 086 kg/ha (1 524 kg/ha la nivel național), la cartofi 23 750 kg/ha (22 386 kg/ha în 1985 la nivel național) și 29 928 kg/ha la sfeclă față de 23 393 kg/ha la nivel național, deși suprafața ocupată cu această din urmă cultură este de doar 14 ha.

Producții ridicate la hectar se obțin la orz (4 200 kg) și la legume (50 000 kg/ha) deși structura utilizării terenului cultivat au ponderi foarte mici (206 ha, respectiv 1%).

Avînd în vedere marea diversitate a culturilor și oscilațiile din punct de vedere al masei lor raportată la unitatea de suprafață, principala modalitate de exprimare a ponderii producției vegetale în economia regiunii este aceea de raportare a fiecărei categorii de culturi la prețurile de achiziție către fondul de stat.

Astfel, volumul valoric al întregii producții vegetale a anului 1987 a fost de 2 872 000 000 lei, revenind 37 313 lei/loc.

5. Creșterea animalelor. Se îmbină ca activitate a sectorului primar cu cultura plantelor. Domină din punct de vedere numeric porcinele, urmate de ovine și bovine. În vederea realizării de comparații s-a procedat la „transformarea” speciilor de animale în U.V.M. (unități vită mare). Rezultă pe ansamblul regiunii 33 597 U.V.M., revenind 1,42 U.V.M./ha de teren agricol.

Sub aspectul valorilor absolute, cel mai mare număr de animale revine comunei Turț (5 383 U.V.M.), urmată de Orașu-Nou cu 4 456 U.V.M. La limita inferioară se situează Vama cu 1 524 U.V.M. Prin raportare la hectar teren agricol asistăm la o relativă nivelare sub aspect valoric, la limita superioară cu 2,1 U.V.M./ha situându-se Negrești-Oaș, iar cu valoarea minimă Certeze și Gherța Mică (1,06 U.V.M./ha) (Tabelul 5).

Tabelul 5

Densitatea animalelor

Nr. crt.	Unitatea administrativă	U.V.M./100 ha teren agricol
1.	Negrești-Oaș	210
2.	Vama	140
3.	Certeze	106
4.	Orașu-Nou	120
5.	Bixad	200
6.	Călinești-Oaș	150
7.	Tirșoț	140
8.	Cămărzana	120
9.	Gherța Mică	106
10.	Turț	114
11.	Turulung	144
12.	Bătarci	132
13.	Tarna Mare	124
Media regiunii :		142

Producția agricolă animală, exprimată în unități de masă și volum, a fost pe ansamblul regiunii următoarea :

Carne = 3 277 tone ; Lapte = 195 373 hl ; Lână = 91 514 kg ; Ouă = 1 120 000 buc ; Miere = 10 896 kg ; Struguri = 353 tone.

Valoarea producției animaliere, raportată tot la prețul de achiziții către stat, a fost de 1 062 787 000 lei, revenind 13 805 lei/loc., iar a celei agricole totale/locuitor/an a fost de peste 51 000 lei (51 119 lei).

Privită prin prisma raportului producției vegetale/producție animală, ponderea producției vegetale totale la nivelul regiunii deține 73% iar cea animalieră doar 27%, acest aspect indicând disponibilitățile de „corectare” a acestui raport, în sensul amplificării și intensivizării subramurii zootehniei.

6. Industria. Valoarea producției industriale globale se ridică la aproape 2 miliarde lei (1 903 307 000 lei), ponderea deținând-o sub aspect valoric ramurile aflate în unități cu subordonare republicană (76,3%). Pe locul doi se situează cooperăția meșteșugărească (14,6%), urmată de ramurile industriale cu subordonare locală (7,9%) și micii meseriași (1,2%). Se constată un puternic fenomen de concentrare a industriei, 83,2% din valoarea producției industriale globale fiind dată de orașul Negrești-Oaș.

A doua concentrare industrială o reprezintă Turțul cu 5,7%, urmată de Bixad cu 5,2%.

Valoarea producției industriale pe locuitor în cadrul regiunii este 24 723 lei, la acest nivel ajungându-se datorită potențialului industrial a orașului Negrești-Oaș. Diferențele sînt însă extrem de expresive dacă luăm în considerare valoarea producției industriale globale/locuitor la nivelul unităților administrative.

Tabelul 6

Producția industrială locuitor

Nr. crt.	Unitatea administrativă	Valoarea producției industriale/locuitor
1.	Negrești-Oaș	100 178
2.	Vama	5 198
3.	Certeze	2 130
4.	Orașu-Nou	3 888
5.	Bixad	13 168
6.	Călinești-Oaș	606
7.	Tirșoț	375
8.	Cămărzana	303
9.	Gherța Mică	1 637
10.	Turț	14 100
11.	Turulung	1 937
12.	Bătarci	1 901
13.	Tarna Mare	1 982

Ca frecvență teritorială predomină subramuri ale industriei textile (industria tricotajelor și a confecțiilor) pe care le găsim sub formă de secții în toate centrele unităților administrative, cu o puternică concentrare în Negrești-Oaș, în care este prezentă și industria încălțăminte.

Pe lângă industria ușoară orașul Negrești-Oaș are prezentă și industria construcțiilor de mașini prin plasarea aici a unei unități subordonată uzinei „Unio” din Satu-Mare, profilată pe industria utilajului minier. Totodată orașul dispune de o secție pentru fabricarea mobilei și un abator.

La Turț și la Tarna Mare sînt prezente două mici unități pentru fabricarea produselor zaharoase, iar Turulung dispune de un poligon pentru prefabricate din beton armat.

Industria meșteșugărească și cea a micilor meseriași este orientată predominant spre confecții, încălțăminte și fierărie.